COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

APARATUL DE VISAT FRUMOS

346

346

LAURENŢIU CERNEŢ

Aparatul de visat frumos

IONICĂ LUCIAN

Teledragoste

MIHAI MORARU

S-A PIERDUT O STEA

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta și desenele interioare: AUREL BUICULESCU
Portrete: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

O. ȘTIRE CAPITALĂ DESPRE: O.Z.N.-uri

In sfîrșit, un grup de savanți (de la Universitatea din Colorado), după investigații îndelungate (doi ani) care au necesitat sume importante (500 000 $) și-au expus concluziile în mod detaliat (3 volume — 1 500 de pagini) cu privire la problema „farfuriilor zburătoare".

Încă dintr-un articol scris mai de mult reieșea ciudatul sentiment cu care intîmpinam escadrele obiectelor neidentificate ce invadau firmamentul terestru și presa mondială. Deși posibilitatea ca O.Z.N.-urile să ne prilejuiască rîvnitul contact cu extratereștrii mă bucura, subliniam faptul că, oricît ar fi fost de uluitor, acest contact, o dată realizat, ieșea din domeniul anticipației, pentru a intra în cel al științei cotidiene.

Într-adevăr, aceasta este paradoxala situație: deși miliarde de ani despart planeta noastră de Lună (presupunînd că acestea au făcut vreodată un corp comun ceresc), începînd din 1969 Selena nu va mai fi decît alba periferie a Terrei, în vreme ce lumea genelor continuă să reprezinte pentru noi o rețea enigmatică, în ciuda coexistenței de mii de milenii dintre specia noastră și cromozomii ei și în ciuda numeroaselor premii Nobel acordate geneticienilor.

Ei bine, concluziile comisiei conduse de profesorul Edward Condon sînt categorice: U.F.O. recte O.Z.N. pot în majoritatea lor să fie identificate cu fenomene cunoscute, iar restul obiectelor care ridică semne de întrebare nu sînt de natură extraterestră.

Iată deci că știința contestă, infirmă și neagă existența simpaticelor farfurii stratosferice. Pentru toți fanii anticipației este o știre capitală. O.Z.N.-urile care riscau să intre în rîndul obiectelor de rînd ne sînt restituite, căci prima condiție ca un lucru să merite titlul de fantastic este să fie contestat, infirmat și negat de academicieni.

Și cum, mulțumită profesorului E. Condon, putem pronunța iar din toată inima cuvîntul O.Z.N., vă oferim o palpitantă povestire ozenistă, a cărei eroină — Ramona — l-ar băga desigur în păcat pînă și pe Sfîntul.

A. R.

Colecția „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și Tehnica
Anul XV
15 aprilie 1969

PROLOG:

LAURENȚIU CERNET

Născut la 11 mai 1931, în Cerneți-Mehedinți. Practică diverse profesiuni pînă în 1968, cînd se dedică în exclusivitate literaturii. Este membru al Uniunii scriitorilor din România și locuiește în Timișoara.

Debut : schița „Ana", în „Scrisul bănățean" nr. 8/1958. **Semnează volumele :** „Omul de un milion" (1966), „Experiențele lui Ionete" (1967), „Arșița" (1968).

Se încearcă și în dramaturgie : „Cireșică și visele" — divertisment în 3 acte — Teatrul de stat din Arad (1968).

În prezent : „Un rug pentru mine", nuvele, volum predat la E.P.L.

Pe șantier : „Ulise era numai un bărbat", divertisment trist în 3 acte, și „Pana de Pagas", roman.

Zilele trecute, vecina și iubita mea îmi povestea o întîmplare aproape fantastică. În consecință, am lăsat un rînd alb și-am întrerupt-o :

— Servești o cafea ?

Ah, cum m-a privit, avea o privire ce te topea, încît, lichefiat, nu mi-am putut aduna personalitatea și, cuminte, am ascultat povestea, reluată pentru mai multă siguranță de la capăt.

— Plec de la școală, mă sui în tramvai, caut portofelul și nu-l găsesc. Întorc poșeta pe dos — în zadar ! Să-l fi pierdut ? Imposibil ! Mi-am adus aminte că, în clipa în care l-am căutat, poșeta era deschisă. Am tras concluzia că cineva mi l-a sustras. De ce tocmai portofelul ? Nu știu. Probabil pentru bani. Pierderea mea și cîștigul hoțului sînt neînsemnate. Aveam numai mărunțiș : trei lei și douăzeci de bani. Dar acolo, într-o despărțitură, mai exista ceva ! Nu ghicești ? O fo-to-gra-fi-e !... Ei ? A cui ? A ta ! Pricepi ? Poza ta ! Cine a avut interesul să-mi fure fotografia ? Mister !

— Draga mea, am îndrăznit eu, cred că nu este cazul să faci afirmații necontrolate, care ar putea calomnia o mulțime de oameni. Eu personal cunosc un caz, un hoț care a furat și a fost prins în flagrant delict. Dacă ar fi fost vorba de un furt în cazul tău, cu siguranță că s-ar fi întîmplat același lucru, și tu ai fi intrat imediat în posesia portofelului. Așa că...

— Totuși, bănuiesc, teoria ta este foarte puțin inteligentă, că hoțul s-a gîndit numai la bani. Dar, indiferent de motiv, întîmplarea aceasta mă enervează la culme. Începînd de astăzi, voi fi foarte atentă. Și dacă voi prinde vreun hoț, bandit, ce-o fi, îl fac cnocaut ! Apoi îl leg și-l predau miliției. Cîți prind, atîția predau !

— Nu fi atît de intransigentă !
— Ba sînt !... Mi-e teamă că n-o să pot dormi toată noaptea.
— Ia un somnifer !
— Nu vreau !
— Atunci... nu lua !
— Dar dacă, totuși, hoțul voia fotografia ?
— Care fotografie ?
— Fotografia ta. Ți-am povestit !... Nu, nu ! Tot banii l-au tentat. Pentru covrigi cu susan. Oricum, hoția este ceva dezgustător, nedemn și...

Nu găsea cel de-al treilea epitet. Și ce frumoasă era cînd nu găsea epitetul căutat ! Vecina mea, prietena mea, iubita și viitoarea mea logodnică era într-adevăr un exemplar unic. Înaltă, suplă, proporționată, simpatică, inteligentă, cultă, îndemînatică, talentată și profesoară de gimnastică. Vîrsta : 22 de ani. Antrenoarea echipei de judo a liceului mixt.

Așa mi-am întipărit-o pentru totdeauna în memorie. O iubeam profund și capital. După dispariția ei prematură, misterioasa dispariție care a inspirat sute de ziariști, am constatat că o iubeam mai mult decît în orice declarații oficiale. Atunci, disperat, am anunțat institutul de geriatrie că mă pun la dispoziția unei echipe de cercetare științifică. Nu mai aveam pentru ce trăi. Peste o săptămînă, într-o splendidă zi de joi, într-o cameră frigorifică specială, am fost congelat. Pe capacul sicriului meu de gheață scria :

ION IONEACĂ
ziarist

Se va reanima peste un mileniu !
Interviurile strict interzise !
DIRECȚIA

1.

Noaptea se anunță printr-o seară apăsătoare, în care zăpușeala acoperea fluidă fața pămîntului. Cîteva fulgere scurte sclipiră departe și, ca printr-o tăietură de cuțit, un curent proaspăt de aer năvăli subțire în oraș. Stelele, abia apărute, se ascunseră deasupra norilor denși, învălmășiți. O canonadă înfiorătoare înăbuși foșnetul frunzelor, iar fulgerele țesură o perdea apocaliptică de foc. O pană de curent electric cufundă în beznă interioarele. Ramona, fire sensibilă, deși cu nervi de oțel inoxidabil, se răsucea în așternutul prea cald și tresărea la fiecare tunet. Părăsi patul și merse la fereastră. Coborî rulourile și, deodată, zgomotele de afară sunară înfundat, îndepărtat. Aprinse un chibrit și căută într-un sertar o lumînare rămasă de la pomul de iarnă. La lumina slabă ce

arunca pe pereți umbre ciudate și tremurătoare. Ramona încercă să citească o carte aleasă cu grijă din raftul preferat: „Critica rațiunii pure". Avea o voință bine educată încă din timpul studenției, la I.C.F., și în curînd uită de necazurile care-i provocau insomnii. Acestea nu erau multe, în schimb, filtrate de sensibilitatea ei, deveneau grave. Furtul portofelului se transforma într-o serioasă problemă de etică, numai bună de dezbătut, furtuna aceea uscată ajungea un pretext pentru un eseu cu titlul „Gimnastica și electricitatea atmosferică, factori importanți în menținerea echilibrului psihic ideal."

Cînd își ridică ochii de pe carte, o pendulă hodorogită tocmai suna 12 fără 10. Stinse lumînarea și deschise fereastra. Afară, cum numai în verile normale se poate întîmpla, nici urmă de fulgere, tunete, nori, vînt. O liniște ireală învăluia orașul. Totul încremenise într-o tăcere nemaipomenită, și Ramona avu tentația unei evadări. Îi plăceau escapadele nocturne, plimbări de una singură pe străzile adormite, pînă la marginea orașului, ba încă mai departe, pe drumeaguri neumblate, lipsite de vecinătatea autostrăzilor. Ion nu știa de aceste neobișnuite obișnuințe, ea nu-i spusese nimic niciodată, îi cunoștea prea bine firea ca să-și facă iluzii — el n-ar fi înțeles utilitatea unei astfel de plimbări stranii — și poate tocmai de aceea amîna să dea un răspuns pe care ziaristul îl aștepta nerăbdător de 52 de ore.

Aruncă ușoara cămașă de noapte și îmbrăcă o bluză „peste" și niște pantaloni „pescar". Pendula sună miezul-nopții. Ramona încălecă pervazul și sări. Peste cîteva minute era suficient de departe de casă ca să uite de Ion. În clipele intime scria poezii în gînd. Mergea pe mijlocul străzilor mute, se împiedica de cîte o piatră ieșită iresponsabil din alinierea pavajului, privea cerul uluitor de senin și gîndea simplu: „Subconștientul abscons ne joacă feste. Plimbările acestea sînt legate funciar de niște porniri ancestrale. Poate dezlegarea misterului migrației păsărilor ne va da putința înțelegerii..." Orașul se sfîrșise. În față — cîmpia mată, fără contururi. Ramona se opri. „Nopțile acestea de dor neînțeles mă duc la origini, milenii revin într-o clipă de uitare, cînd civilizația capătă aureola basmului... O!"

Păși în plin cîmp. De jur împrejur — nimeni. Lumina slabă a stelelor nu era de nici un folos, dădea doar impresia falsă de întuneric diluat. Foarte departe lătră un cățel. Apoi se auzi un fîlfîit de aripă: o cucuvea. Ramona simți brusc cum o bucurie nemotivată se revarsă asupra ei ca o ploaie. Apoi, la

fel de inexplicabil, o stare de neliniște o copleși. Hotărî să se întoarcă acasă. În clipa aceea observă, uimită, că era *luminată* de un reflector nevăzut ale cărui raze, nevăzute, se opreau pe trupul ei ca pe un ecran de platinoceanurădebariu. Un fel de fosforescență o făcea vizibilă, ca o statuie în cîmpul nud. Auzi un zumzet ce creștea treptat în intensitate, zgomotul acela părea că vine din toate părțile, și Ramona își învinse neliniștea. Rămase doar o curiozitate imensă. Ridică ochii — nu știa pentru ce se uitase în sus — și zări un corp ovoidal portocaliu ce stătea nemișcat la o înălțime pe care Ramona n-o putu calcula. Cînd își dezlipi ochii, tocmai în momentul în care nu apucase să observe niște bizare dungi bois-de-rose care brăzdau ovoidul ca niște meridiane, lîngă ea așteptau două făpturi nemaiîntîlnite. Aveau înălțimea unui om, poate ceva mai robust, și prezentau caracteristicile formale ale oamenilor : două picioare, două mîini, un trup și un cap. Erau îmbrăcate în combinezoane etanș-argintii, iar pe cap purtau cutii transparente, paralelipipedice, din care ieșeau cîte patru antene spiralate, lungi. Nu avu timp să se mire și să încerce să ghicească modul în care, neobservate, făpturile acelea ajunseseră atît de aproape, ce sînt, cine sînt și ce vor. O voce plăcută, de alto, puțin alterată de difuzorul din care, fără doar și poate, venea, o interpelă :

— *How do you do, miss ?*

Ramona gîndi instantaneu o sumă de lucruri : „Vorbesc englezește, dar nu-s englezi. Limba lor aduce cu engleza vorbită în America. Ce să caute ? Să fie cosmonauți americani ?" Și, fiindcă știa perfect patru limbi, și englezește, răspunse prompt :

— *How do you do, sir !* Bine ați venit ! Cine sînteți și cu ce ocazie pe la noi ? Turiști ?

— Sînteți curajoasă ?

— O, *yes !*

— O.*K*. Sîntem astronavigatori și venim dintr-un sistem solar apropiat.

— Bravo ! Dar de unde știți englezește ?

— Am staționat deasupra Americii și-am învățat.

— Serios ?

— Pe onoarea mea !

— Și ce căutați pe la noi ?

— Am hotărît să ne convingem că populația planetei dumneavoastră este repartizată aproximativ uniform peste tot, deci și-n această emisferă.

— Nu mai e nevoie. Vă asigur eu.
— *O.K.* Facem economie de timp.
— Şi cu ce călătoriţi, cu oul ăla?
— Da. Doriţi să ne faceţi o vizită?
— Cu plăcere, însă este destul de tîrziu.
— *The time is monay!* spuse cealaltă fiinţă.
— Exact! Vă acord o oră.

Ii înmînară un microelicopter, îi arătară cum să-l manevreze — avea nişte manete ce semănau cu pîrghia de la *vermorel* — şi se ridicară fără zgomot în văzduh.

— Aş vrea să ştiu, zise Ramona, dacă sînteţi ca noi.
— Nu înţeleg.
— Adică dacă sînteţi ca noi.
— O, sîntem identici, numai că noi sîntem albaştri.
— E culoarea mea preferată.
— Mai doriţi să ştiţi ceva?
— Da. Cum vă numiţi?
— Scuzaţi-ne! Să facem prezentările: el este Domi, aşa ar veni tradus în sunetele dumneavoastră, iar eu sînt Sifa.
— Încîntată: Ramona Fîşcă!

După această formalitate, drumul, perfect vertical, se apropie de sfîrşit. Domi şi Sifa dispărură în interiorul oului nu prea mare, cu baza mică de 5 metri şi 1/14, printr-o deschizătură ovală. Înainte de a intra, Ramona se gîndi la Ion.

— Stop! spuse Domi.

Apăsă pe buton şi o secundă rămaseră nemişcaţi. Apoi se lăsară încet pe o podea care apăruse ad-hoc sub tălpi.

— Cum se menţine oul ăsta în aer? întrebă imediat Ramona.
— Nu cred c-o să-nţelegi.
— N-aveţi grija asta! Explicaţi-mi!
— E susţinut de o reţea de unde electromagnetice dirijate de nava-pui.
— E clar. Aveţi deci o altă navă, mai mare.
— Da. E plasată pe o orbită circulară la 253 de kilometri altitudine. Şi alta şi mai mare: nava-mamă.
— Şi cum se face că nu v-am reperat pînă acum?
— Avem un sistem de absorbţie a undelor radar. Adică...
— Suficient. E clar. Aici sînteţi numai voi doi?
— Mai sînt încă trei băieţi.
— Fete n-aveţi?

Domi şi Sifa se priviră descumpăniţi.

— Nu... Știți, miss Ramona, la noi nu există decît un sex.
— Mai bine... Acuma dați-i drumul! Doar n-o să stăm aici!
Domi îi explică de ce era necesar să mai întîrzie încă un minut și trei secunde. Ramona va trebui să îmbrace un costum special, deoarece pe navă aerul nu i-ar prii. O să aibă ocazia, în schimb, să-i vadă pe ei fără costumele de protecție.
Trecură într-o încăpere ce părea uriașă față de anticameră. Domi și Sifa își scoaseră căștile paralelipipedice, și Ramona nu-și putu reține un strigăt. Domi și Sifa erau...

2.

...de-o frumusețe serafică. Amîndoi păreau tineri, și Ramona nu-și aminti unde mai văzuse la un loc — dacă mai văzuse — atîta tinerețe și perfecțiune. Singurul lucru pe care nu-l înțelegea era culoarea pielii lor, un albastru-azuriu splendid.
În încăpere apărură încă trei tineri. Își spuseră numele: Lala, Mimi și Dore. O poftiră să se așeze într-un fotoliu, apoi șezură și ei. Ramona se gîndi că nu trebuie să piardă timpul degeaba. În consecință, întocmi un tabel de chestiuni la care trebuia să primească răspuns.
— Gentlemeni, dacă îmi permiteți, aș avea de pus niște întrebări.
— *Please!*
— 1. Unde se află planeta voastră de baștină?
2. Ce scop au cercetările pe care le faceți în legătură cu Pămîntul?
3. De ce v-ați ascuns și n-ați venit în mod oficial?
4. Pot să vă ajut cu ceva?
5. Care sînt bazele fonetice ale limbii voastre?
6. Ce sistem social aveți?
7. Cum vă înmulțiți?
8. Ce viteză atinge nava-mamă, ce mijloc de propulsie întrebuințați și cum stați cu paradoxul lui Einstein?
9. Ați mai întîlnit și alte planete locuite de ființe raționale?
10. La voi se programează concursuri atletice?

Gazdele începură să fluiere. Fluierau interesant, melodic și sincopat. Fluierau pe rînd sau toți deodată, unul emitea o temă, altul o prelua. Muzica aceasta dură 58 de secunde, apoi Domi ridică o mînă și ceru liniște.

— Miss Ramona, îmi dai voie să răspund eu.

1. În constelația Lirei.

2. Călătorie de studii. Perioada de pregătire a proiectului pentru examenul de licență.

3. În scopul de a nu vă deranja evoluția.

4. Da. Lămurindu-ne unele aspecte ale vieții voastre care pentru noi sînt imposibil de înțeles.

5. Ați asistat la discuția dintre noi. Noi nu vorbim, ci fluierăm. Combinațiile de sunete, înalte sau joase, reprezintă cuvintele. Numele meu, Domi, în limba noastră se fluieră : nota *do* și nota *mi*. Ne-am păstrat coardele vocale, fiindcă în copilăria planetei noastre și noi am *vorbit*, numai în vederea înțelegerii mai rapide a sistemului de comunicare al altor ființe.

6. Nu înțeleg acest termen.

7. În laborator. Din cauza unor mutații ale căror cauze au rămas necunoscute, la noi nu s-au mai născut fete de 230 413 ani. Savanții noștri au reușit să multiplice băieții în laborator, dar numai băieți.

8. De trei-patru ori viteza luminii. Antilumina. Stăm bine. Un aparat inventat de fizicianul Dododiezdodesus acum 12 389 de ani permite anularea după voie a efectului vitezei.

9. Da.

10. Da. Între roboți.

— Extraordinar ! Și de 230 de milenii la voi nu mai există nici o femeie ?

— Doar la muzee.

— Și cum vă descurcați ? Cine vă planifică timpul ?

— O mașină electronică.

— Și nu cunoașteți dragostea ?

— Puțin. Teoretic. Din cărți.

— Ciudat ! Nu păreți niște oameni care n-au văzut niciodată o femeie... vie.

— Dar te-am văzut pe dumneata, miss Ramona !

— Cu mine e altceva. Eu nu sînt albastră.

— Nu contează ! Te supără culoarea ?

— Nu. Dimpotrivă !

— Păi vezi ?

Ramona nu mai avu ce răspunde. De aceea întrebă :

— Cînd plecaţi ?

— Mîine.

— Cred că a şi trecut ora promisă. Mîine am cursuri de la 8. Trebuie să fiu odihnită. Spuneţi-mi iute cu ce pot să vă ajut ! Ce doriţi să aflaţi ?

Gazdele fluierară între ele.

— O, miss Ramona, spuse Domi, şi în ochii lui bleumarin Ramona zări o sclipire nouă, am vorbit pînă acum cu cinci pămînteni, dar nici unul nu prezenta suficiente garanţii intelectuale ca să putem clarifica unele probleme mai complexe legate de viaţa voastră. Te-am ruga pe dumneata să faci un sacrificiu : să mergi cu noi la nava-pui şi, de acolo, pînă la marginea sistemului vostru solar, unde trebuie să ne-ntîlnim cu nava-mamă. Într-o lună, stînd împreună, noi vom lămuri tot ce ne interesează, apoi dumneata vei reveni pe Pămînt cu oul acesta. Noi îl vom dirija în aşa fel încît să aterizeze lîngă oraş.

— Şi cu şcoala ce-o să fac ?

— Te orientezi dumneata. Cînd directorul va vedea oul, te va crede pe cuvînt.

Ramona chibzui cîteva minute.

— O.K. Dar ce mă fac, se lamentă, n-am la mine nici o rochiţă măcar.

— Îţi confecţionez eu una..., se oferi galant Sifa, iar Domi se întristă brusc.

— Numai de m-aş obişnui cu casca asta !

— Ştii, miss Ramona, aerul nostru, deşi este aproape identic cu al Pămîntului, nu conţine nici un strop de azot. În schimb există un pic de heliu. Ne temem să nu...

— Heliu ? ţipă de bucurie Ramona. Atunci e-n regulă ! Şi, cu un gest hotărît, îşi scoase paralelipipedul transparent.

Cei cinci astronauţi albaştri o priveau cu emoţie, apoi, văzînd-o că trage cu nesaţ aerul în plămîni, se înveseliră. Ramona fluieră o melodie şi toţi rîseră.

— Asta ce-nseamnă în limba voastră ?

— Nimic, recunoscu Domi.

— Lasă, că-nvăţ eu ! Într-o săptămînă ! Ai ! Să nu uit ! Dar ce-o să mănînc ?

— Ce preferi ? Comprimate sau... ? Lala, chimistul nostru, poate orice.

— Clar ! Atunci pornim ?

— Pornim !

Sifa făcu legătura televideofonomicromilimetrică, şi cei de pe nava-pui recepţionară mesajul. Numaidecît, oul începu să se îndepărteze de Pămînt.

— Cum staţi cu imponderabilitatea ?

— *Thank you*, binişor.

O jumătate de oră fu consumată cu drumul şi cu manevrele de acostare. În sfîrşit, nava-pui primi într-un container special oul-navă. O simfonie de fluierături o întîmpină pe Ramona. Strînse zeci de mîini albastre, însă nu reuşi să reţină nici un nume, nici o figură. În afară de Domi, Sifa, Lala, Mimi şi Dore, nimeni nu ştia englezeşte şi Ramona se gîndi în mod serios că va trebui să înveţe cît mai iute să fluiere. Nerăbdătoare, ceru să înceapă imediat lucrul şi Domi obţinu aprobarea ca să-i fie încredinţată lui sarcina de a completa fişele rămase albe. Se părea că aceasta îi produse o deosebită bucurie, deoarece şuieră voiniceşte în degete.

— Îmi dai voie să-ţi spun pe nume ?

— Cu plăcere, Domi.

— *I beg so glad*, Ramona. *I'm happy !*

Ramona constată că, deşi îl cunoştea numai de două ore, îl deosebea de ceilalţi. Se întrebă care o fi cauza şi nu găsi nici un răspuns satisfăcător.

— Ei, ce vă interesează să ştiţi ?

— Multe, Ramona... Am recepţionat o serie de emisiuni radiofonice şi de televiziune şi destule noţiuni ne-au dat bătaie de cap. Nu ştim, de exemplu, ce e arta abstractă.

— O, rîse Ramona, e atît de simplu !

Şi îşi aminti instantaneu de expoziţia unui coleg de-al ei, profesor de psihologie, care devenise pictor celebru datorită unor pînze zgîriate cu un chibrit. Bobby Amarildo — aşa semna pînzele — susţinea că, în tot ce a pictat, Ramona i-a servit drept muză ; că toate compoziţiile sale sînt nişte portrete, Ramona văzută în diverse ipostaze : de handbalistă, de cosmonaută, de popicăriţă etc., care, în esenţă, reproduc o stare de spirit inconştientă şi nonfigurativă. Ramona n-a înţeles explicaţiile pictorului, dar s-a simţit flatată.

— În mod precis, reluă ea, nu ştiu prea bine nici cei care scriu studii întregi despre aşa ceva. Fantazează. Nu este o părere autorizată, dar artă abstractă poate face oricine, nu numai oamenii talentaţi, netalentaţi, membri ai Fondului sau nu,

profesori de psihologie sau de gimnastică. Ba chiar şi animalele. Numai că ele nu reuşesc să teoretizeze cum stă povestea.

— Cît de clar ştii tu să... ! exclamă Domi, deşi nu înţelesese nimic.

— ...De unde se poate trage concluzia că...

— Lasă asta, te rog ! Spune-mi ceva despre dragoste. Cum e dragostea ? Tu ai iubit ? Cum e cînd iubeşti ?

Ramona căzu pe gînduri. Îşi aminti de Ion Ioneacă şi oftă înăbuşit, din adîncul pulmonilor. Îl iubea pe Ion ? Nu, desigur că nu, deşi, odată, acum doi ani, fusese îndrăgostită de el. Atunci cînd o popularizase în presă. Deci nu-l iubea ! Nu, nici asta nu era adevărat. Atunci care era adevărul ?

— Nu ştiu dacă am iubit, începu ea cu nostalgie, privind prin hubloul cabinei cerul negru, dar pot afirma că iubirea se manifestă cu mici variaţii, aproape invariabil, de la om la om. Începe cu o atracţie inexplicabilă către cineva, continuă cu o tocire rapidă a simţului critic, cu o tahicardie şi, de aici, se deschid două căi. Prima : iubirea stimulează. A doua : individul cade în transă şi devine un fel de satelit, fără personalitate, al persoanei iubite. Iubirea e foarte plăcută, de drept, însă e neplăcută *de fapt*. Eşti iubit sau nu, cînd iubeşti ai mereu îndoieli, te hărţuieşti singur, devii gelos... La întrebarea ta : „Cum e cînd iubeşti ?“ — răspunsul cel mai corect ar fi : „În general, e bine !“

— Fiuuu ! fluieră admirativ Domi. Dar sărutul ce este ?

— Fleacuri ! rîse Ramona. Şi pe asta vrei s-o spui la examen ? Dar dacă te interesează... Sărutul este un obicei prost. Un act de apropiere între doi indivizi. Ei îşi apropie buzele, asta-i tot.

— E... neplăcut ?

— Mde... Dacă îţi face plăcere, simţi o plăcere, dacă nu, nu !

— Interesant ! N-ai vrea să-mi arăţi ?

Ramona îşi plecă ochii.

— Nu ştiu dacă ar fi just.

Domi insistă :

— În interesul ştiinţei !

Convinsă pe dată, Ramona îi dădu în prealabil o lecţie teoretică, apoi se sărutară îndelung. Într-o scurtă pauză, Domi exclamă :

— Ce deştepţi sînteţi voi, pămîntenii !

Şi discuţiile continuară mai bine de două săptămîni, în care Ramonei îi plăcea din ce în ce mai mult să-l ajute pe Domi. Domi îi povesti despre călătoriile lui prin Cosmos, despre faptul că un savant albastru, Dodesusdodejos, lucra la o invenţie care făcea posibilă realizarea în laborator a unei femei...

Nava-pui se îndrepta cu toată viteza spre...

3.

...marginea sistemului nostru solar.

Nava-mamă, denumită „Dosilasoldiez", o uriaşă piramidă portocalie, realiză joncţiunea cu nava-pui la 5 001 kilometri distanţă de Uranus.

În timpul scurs de la plecarea ei de pe Pămînt, Ramona avusese o serie de succese, care întreceau orice aşteptări. Învăţase să fluiere corect, transmisese cantitatea de informaţii cerută de Domi şi, în plus, reuşise să se deprindă cu aparatura tehnică a navei. Laboratorul de chimie îi dăduse posibilitatea de a fabrica sărmăluţe-n foi de viţă, raţă pe varză şi alte preparate gastronomice, care revoluţionaseră din temelii stomacurile albaştrilor, stomacuri profilate pe alte coordonate, lactovegetariene. Lala se bucura ca un copil cînd o vedea în faţa retortelor. Într-o zi, Ramona izbuti să realizeze sinteza artificială a tămîioasei de Odobeşti. Obţinu un must pe care, în cinstea gazdelor, îl coloră în bleu-ciel, îl fermentă şi se îmbătară cu toţii de bucurie. Albaştrii umplură patruzeci de registre de plastic cu descrierea detaliată a fermecatei băuturi şi îşi luară angajamentul să o introducă grabnic în alimentaţia publică de pe planeta lor.

Dovezile de prietenie şi de fierbinte simpatie pe care toţi astronavigatorii i le arătau constituiau pentru Ramona un leac eficient împotriva rarelor accese de nostalgie şi de dor de Pămînt.

„Dosilasoldiez" se stabili pe o orbită solară, urmînd ca în cîteva zile să fie prelucrate datele aduse de echipele de cercetare. Ramona se plimba nestingherită pe coridoarele lungi, refuzînd covoarele rulante care alergau neîntrerupt cu viteze apreciabile. Domi o însoţea şi nu o dată Ramona îl surprinse privind-o galeş. Femeia din ea nu se putea înşela : Domi era îndrăgostit. Faptul nu îi displăcea, dar pe Pămînt o aştepta Ion Ioneacă. Totuşi, ceva ciudat se petrecea cu ea. Un imbold

neaşteptat o făcea să dorească marea aventură a vieţii sale: plecarea spre stele.

„Dosilasoldiez“ acceleră şi schimbă orbita, îndepărtîndu-se cu încă 10 234 de kilometri de Soare. Manevra era legată de cercetările tinerilor de pe navă.

— Dar cum de v-a venit ideea să studiaţi partea aceasta a Galaxiei? îl întrebă Ramona pe Domi.

— Atît mai rămăsese necunoscut de noi.

Şedeau amîndoi în fotolii moi, în sera cu arbuşti asemănători piersicilor pitici de pe Pămînt. Domi puse în funcţiune stimulatorii biochimici şi fructele creşteau şi se maturizau văzînd cu ochii.

— Încă două zile şi ne despărţim..., spuse Ramona. Pentru totdeauna.

— Taci! Nu fluiera de despărţire. Buzele lui bleu-gendarme tremurară. Eu, Ramona, eu...

Un vuiet de sirenă cutremură toată nava.

— Alarmă!

Şi Domi se grăbi să ajungă la postul de care răspundea în situaţii excepţionale. Ramona îl urmă. Alarmă? Ce o privea pe ea? Nu vedea nici un pericol. În zona aceea nu circulau meteoriţi, iar altă primejdie era de neînchipuit. Nici meteoriţii n-ar fi putut s-o sperie. Blindajul „Dosilasoldiez“-ului era calculat să suporte loviturile de berbece ale corpurilor cu un diametru pînă la 20,546 de metri.

— Du-te în cabina ta şi pune-ţi echipamentul de protecţie! o rugă Domi.

— Vreau să ştiu ce s-a-ntîmplat!

Un ţiuit ascuţit o asurzi. Apoi, brusc, nava trepidă. Lumina se stinse. Ramona fugi spre centrul de comandă. Şeful lui „Dosilasoldiez“, inginerul-pedagog Lasibemol, o informă scurt:

— O navă necunoscută ne atacă cu proiectile antifuz. Noi nu sîntem înarmaţi, în afară de cîteva revolvere cu radiaţii, dar şi acelea cu rază mică de acţiune, şi nu putem riposta. Noi sîntem o expediţie de cercetare ştiinţifică, nu de război!

Difuzorul unui aparat de recepţie uitat deschis scrîşni, apoi o voce răguşită fluieră grăbit:

— „Dosilasoldiez“! „Dosilasoldiez“! Predaţi-vă imediat! Vă fluieră căpitanul Utut! Predaţi-vă fără condiţii! Orice rezistenţă este inutilă! Vă ofer viaţa!

Lasibemol se făcu violet.

— Cine-i ăsta? întrebă Ramona.

— Un pirat! gemu şeful. Nu mai avem scăpare.

— Nu se poate! se revoltă Ramona. Piraţi în secolul nostru?

— Utut e un pirat modern. Atacă navele cosmice, îşi însuşeşte rezultatele cercetărilor ştiinţifice, pe care le vinde cu preţ bun unora mai mari ca el de pe planeta lui.

— Şi cu astronavigatorii ce face?

— Nu se ştie. Dispar fără urmă. Probabil îi ucide.

— Ah!

— Îmi pare rău. Mai ales pentru tine.

— Să luptăm! strigă Ramona.

— Cu ce?

— Împiedică abordajul timp de un sfert de oră. Găsesc eu o soluţie!

— Nu ştiu dac-o să reuşesc.

— Trebuie!

Şi alergă la laborator. Se aşeză pe un taburet şi se concentră preţ de 58 de secunde. Avea soluţia! Se apucă să prepare un gaz ce provoacă instantaneu somnul. Mai pierdu o jumătate de minut pînă ce se hotărî ce miros să-i dea. Se decise pentru parfumul de crin. Între timp, programă robotul de serviciu şi-i dădu comandă să-i fabrice un mic tun cu proiectile penetrante.

„Dosilasoldiez" fugea înnebunit. Tirul căpitanului Utut îl atingea metodic. Numai să nu sară în vid rezervoarele de antilumină! Nu, Utut n-avea interes să distrugă nava *acum*.

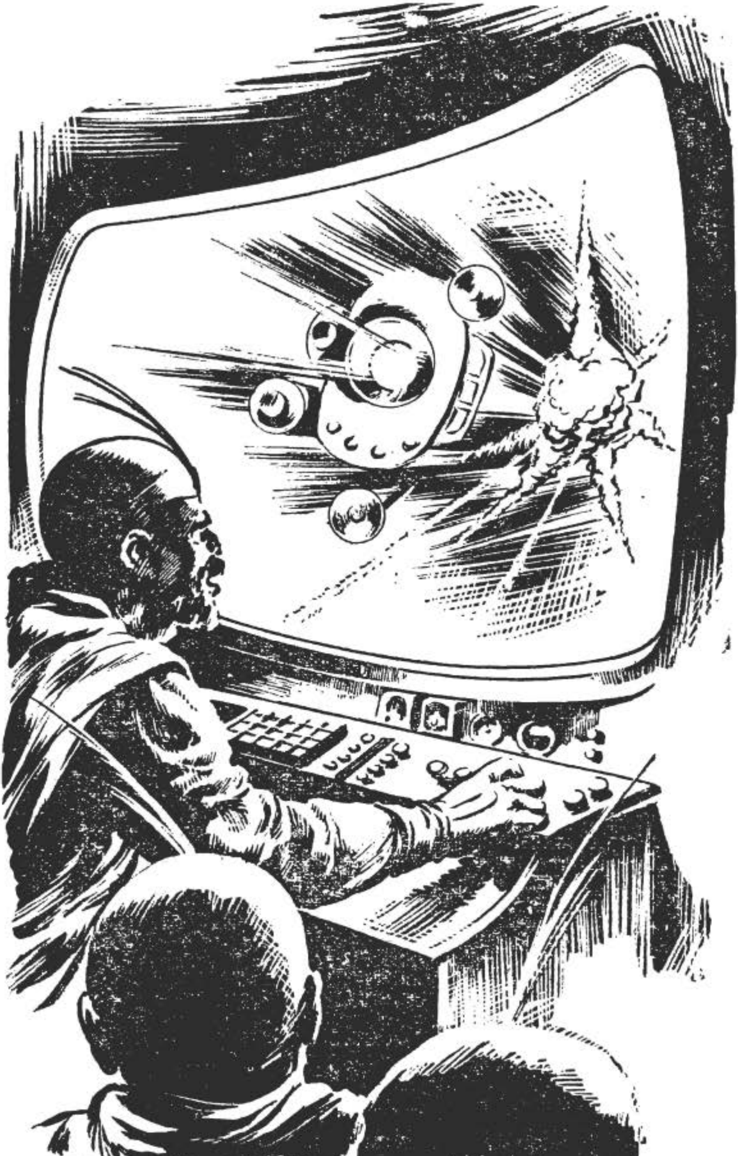
— Predaţi-vă! Băieţii mei se pregătesc să vă facă harcea-parcea!

Ramona ieşi în fugă din laborator. Robotul abia se ţinea de ea, purtînd tunul şi proiectilele încărcate cu gaz de adormit piraţii.

La centrul de comandă, albaştrii transmiteau pe calea undelor rezultatele ştiinţifice. S.O.S.-ul era inutil. Cine să fi fost pe aproape în acel colţ periferic al Galaxiei?! Ramona închise ermetic uşa şi deschise hubloul.

— Opriţi motoarele şi frînaţi! porunci ea şi Lasibemol execută prompt.

Nava piraţilor, neaşteptîndu-se la o asemenea manevră care cerea mult curaj şi tehnică ultramodernă, trecu înainte, cu motoarele în plin. Ramona ochi cu grijă şi trase o rafală. Nava-pirat gemu şi făcu un salt neverosimil. Ramona trimitea proiectil după proiectil. Lasibemol o îmbrăţişă.

— Bravo, ne-ai salvat !

— Nu încă, fluieră a pagubă Ramona, fiindcă observase că nava agresoare nu se comporta ca una al cărei personal de serviciu este adormit tun.

— Vă țineți de prostii, se auzi fluieratul răgușit al lui Utut, și vă jucați cu soarta ! Voi nu știați că avem măști de gaze ? Vă predați sau vă dezintegrăm ?

— Ne predăm, comunică trist Lasibemol.

Nava-pirat făcu un viraj și se lipi de „Dosilasoldiez". Perforatoarele intrară în funcție și „Dosilasoldiez" își deschise porțile de acces, capitulînd. Năvăliră înăuntru niște pirați urîți.

— Sus labele !

Ramona, desperată, atacă și primul pirat căzu lat. Al doilea primi o directă între ochi și dispăru prin hubloul rămas deschis. Al treilea căzu lung. Al patrulea se alese cu cubitusul fracturat dublu. O luptă năprasnică se încinse. Ramona, cu spatele lipit de tabloul de comandă, era imbatabilă. Pe jos se zvîrcoleau opt pirați. Albaștrii, incapabili de acțiune, surprinși de purtarea Ramonei, păreau paralizați. Și alți pirați se aruncau în luptă, orbește.

După 84 de secunde, balanța înclina în favoarea Ramonei. Atunci, Utut, un uriaș cu două urechi lipsă, scoase din buzunarul de la spate al pantalonilor o armă clasică și ținti inima Ramonei. Dar în clipa cînd apăsă pe trăgaci, Domi se aruncă în fața Ramonei și primi el descărcătura ucigașă.

— Te iubesc, mărturisi el cu un fluierat tandru, alunecînd mort pe podeaua de plastic.

Ramona lăsă să-i cadă o lacrimă, apoi, cu forța urii și a răzbunării, îl făcu cnocaut pe Utut. Din nefericire, un pirat bărbos ce se zvîrcolea pe jos o prinse de picioare și Ramona își pierdu pentru prima oară în viață echilibrul. În zadar Lasibemol, venit în ajutor, întrerupse gravitația artificială. Pirații erau stăpîni pe situație. Ramona, legată burduf, fu aruncată într-un colț nemăturat, iar pirații cotrobăiau prin cabine. Utut se ridicase nenumărat și fluiera cît îl țineau fălcile :

— Unde sînt rezultatele științifice ?

— Nu vei afla de la mine ! refuză Lasibemol.

Utut se înfurie, luă un pistol cu ultrasunete şi-l descărcă în pieptul lui Lasibemol. Împotrivirea însă fusese gratuită. Nava se găsea în mîinile piraţilor şi pînă la urmă Utut găsi tot ce-l interesa.

Un ţignal şi piraţii se adunară.

— Vă felicit, băieţi! Avem aici marfa! şi se bătu peste buzunarul în care pusese banda microvideografică, plină cu însemnările albaştrilor. O să primim bani grei pe ea. Pe ăştia, şi arătă spre albaştrii legaţi şi stivuiţi pe coridor, îi trecem la noi. Nava o pulverizaţi. La treabă!

Ramona leşinase de ciudă.

Cînd îşi reveni, Utut se afla lîngă ea.

— Va să zică eşti femeie!

— Şi ce-i cu asta?

— Este, că asta te salvează. Pe albaştrii ăia nenorociţi îi debarcăm pe o planetă pustie.

— Bine, dar eu trebuie să mă-ntorc pe Pămînt!

— Ehe, frumoaso, sîntem la cinci miliarde de kilometri de Pămînt. Regret, dar n-am timp să te conduc... Lasă c-o să fie bine. Eşti unica femeie din toată constelaţia şi a mea vei fi!

Ramona se prefăcu surdă.

— Mor de foame! fluieră ea.

— Ha! ha! N-ai decît să-ţi pregăteşti singură mîncarea. Că doar nu cumva vrei să fii servită la pat? Zi mersi că te las liberă pe navă!

Ramona tăcu. Profită însă de faptul că n-o oprea nimeni să se plimbe şi să-şi facă de mîncare în laboratorul, de altfel foarte bine utilat, al...

(SFÎRŞITUL ÎN NUMĂRUL VIITOR)

IONICĂ LUCIAN
TIMIȘOARA

Teledragoste

*Astăzi e cincisprezecele unei luni a anului 198..., deci chenzină. Din banii aceștia iau două sute și-i pun lîngă ceilalți și am exact suma pentru ultimul tip de televistereocolor * al firmei X. Cu banii umflîndu-mi portofelul, mă îndrept spre magazin, aleg un aparat, vînzătorul îl verifică, îl pune în mașină. Ajung acasă, urc scările, deschid ușa, intru, pun cu grijă televizorul pe masă și-mi dau seama că nu-i găsisem încă un loc. După o scurtă chibzuință am hotărît : îl voi așeza lîngă bibliotecă. Scot cu atenție aparatul din ambalajul de carton. Il examinez. E frumos, are ecranul de două ori mai mare decît vechile televizoare și e cam plat. Erau altele mai mari, dar unde să pun unul cît jumătate de perete, cînd abia am găsit acestuia loc. Sînt mulțumit de el, e foarte comod. Trebuie să-l pui doar în priză, să-ți alegi un program și să apeși clapa de pornire. In rest are el grijă, se autoreglează.*

Deschid programul TVSC, pe care l-am cumpărat odată cu televistereocolorul, și caut la „miercuri, ora 17". Pe pista 8 văd ceva care m-ar putea interesa : „Problemele tineretului". Învîrt butonul la cifra opt și apăs clapa de pornire. Trag storurile, făcînd întuneric. Peste cîteva clipe ecranul se luminează. Camera este inundată de o lumină fluorescentă în toate culorile curcubeului. Cîteva litere însoțite de muzică formează : „Poșta emisiunii", apoi dispar. O exclamație de admirație îmi izbucnește din piept. Și are de ce. In fața ochilor mei uimiți a apărut o fată. De sub un chipiu de poștaș răsar cîteva șuvițe aurii, strălucitoare. Sub cozoroc strălucesc doi ochi

* Televizor în culori și în relief (noțiune deocamdată fantastică).

imenşi, albaştri. Înclină uşor capul, zîmbindu-mi şi spune cu „glas dulce“ : „Bună seara“, după care începe să răspundă scrisorilor. Doamne, ce glas... ca un foşnet de frunză... Ca un ciripit care mă îmbăta... Ochii ei mă ardeau, iar păru-i mă orbea ; un clasic portret feminin de superfrumuseţe... Mi-am revenit cînd un domn cu ochelari, învîrtind în mînă un stilou sau un revolver de însămînţare, prinse să explice avantajele cultivării ciupercilor din nu mai ştiu care specie. M-am repezit ca o panteră asupra programului TVSC ca să aflu cînd o voi mai revedea pe frumoasa ce mă fermecase. Era o emisiune bisăptămînală.

★

Spicuiesc cîteva însemnări pe care le-am trecut în jurnalul meu intim în zilele următoare. Observaţiile au fost scrise ulterior.

A doua zi, colega pe care o condusesem de cîteva ori, şi de care credeam că sînt îndrăgostit, a rămas foarte surprinsă cînd i-am spus un absent „la revedere“ şi am sărit în troleibuz. La fel de nedumeriţi au rămas şi ceilalţi colegi de birou ; din vesel şi spiritual mă metamorfozasem într-un visător distrat. A doua emisiune am aşteptat-o cu emoţia unei adevărate întîlniri. Trecînd prin piaţă, am cumpărat un buchet de trandafiri. Ajuns acasă mi-am îmbrăcat costumul de gală, prinzîndu-mi la butonieră una dintre flori. Şi eu şi ea (la fel de frumoasă) am fost punctuali. Am făcut două cafele. Faptul că eu le-am băut pe amîndouă n-a schimbat cu nimic atmosfera. Mă jucam ca un copil şi eram fericit.

Ziua următoare, şeful mi-a făcut observaţie că nu sînt atent şi că am scris nişte tîmpenii într-o lucrare. Avea dreptate.

La a treia emisiune i-am făcut cîteva fotografii, pe care le-am developat şi copiat în aceeaşi seară. Au ieşit minunat. Cînd am cîteva clipe libere la birou sau seara scot o fotografie şi o privesc. Ah, ce ochi !... Mă simt pe altă lume. Şeful a repetat observaţia pe un ton aspru, prevestitor de neplăceri.

La a patra emisiune i-am făcut o declaraţie de dragoste. Am stat în genunchi în faţa televizorului. (Mare caraghios !)

La a cincea emisiune am sărutat-o. Contactul buzelor cu sticla rece a ecranului mi-a provocat o tresărire dezagreabilă. Să fie ea oare atît de rece şi de nepăsătoare ?

Două emisiuni n-am deschis televizorul. Sînt supărat şi amărît. Trebuie să fiu mai hotărît, să insist dacă vreau s-o cuceresc. De cîtva timp am început să privesc din nou emisiunile

şi de fiecare dată îi spun că o iubesc şi că e cea mai frumoasă fată din lume... (Cum am putut să fiu atît de caraghios?) Dar ea nimic... Nu se uită la mine, zîmbeşte şi răspunde scrisorilor adresate emisiunii. Evrika! Trebuie să-i scriu o scrisoare, o simplă scrisoare. Să-i scriu tot ce simt pentru ea, tot, tot...

Am scris-o şi am trimis-o. În fiecare zi, cînd mă întorc acasă, inima îmi bate cu putere. N-am primit cumva din partea ei scrisoarea mult aşteptată? De fiecare dată cînd deschid cutia poştală o găsesc goală, spulberîndu-mi-se speranţele. Am crezut că, de distrat ce eram, am uitat să scriu adresa, dar într-o zi, la poşta emisiunii, mi-am auzit numele şi m-am emoţionat aşa de tare încît n-am priceput nimic din răspunsul ei.

Eram dezorientat. N-aveam curajul să-i mai scriu o scrisoare. M-aş fi făcut de rîs. Nu ştiam ce să fac.

Într-una dintre zilele următoare, mergeam pe stradă mecanic, cu capul în nori, cum se spune. Mă gîndeam la alternativa de a da un telefon sau de a merge acolo, cînd o mînă grea mi se lăsă pe umăr:

— Tu eşti? făcu un glas familiar. Era să nu te mai recunosc.

Ridicai ochii mirat:

— Şi tu te-ai schimbat!

Era cel cu care stătusem opt ani în aceeaşi bancă, în acelaşi bloc, pe aceeaşi scară, la acelaşi etaj, apartament lîngă apartament. Apoi a plecat cu părinţii în alt oraş şi nu-l mai văzusem. Am uitat de ale mele. L-am invitat la mine. În faţa unei ceşti cu cafea, cu aburi albi, care se ridicau uşor, am început să ne povestim fiecare viaţa de cînd ne despărţisem. Îl ascultam în tăcere şi privirile s-au coborît parcă sub povara amintirilor pe discul de la mîna stîngă. Era cinci şi cîteva minute. Îngrozit am sărit din fotoliu lîngă televizor. Apoi i-am povestit totul. Zîmbea. Cînd i-am arătat-o nu s-a mai putut stăpîni. Niciodată n-a rîs cineva mai cu poftă decît prietenul meu în acele clipe. Rîdea cu gura, cu ochii, cu mîinile lăsate moi pe braţele fotoliului. De atîta rîs i se stricase freza. După cîteva minute, reuşi să-mi spună:

— Şi eu am păţit la fel. Ba chiar mai rău. Tot cu ea...

— Şi ce găseşti de rîs? O coincidenţă, îl întrerupsei supărat, dar el continuă gata să izbucnească din nou în rîs.

— Dar m-am lecuit. Am fost la studioul de televiziune şi am aflat că ea este prima spicheriţă... robot din lume!!!

MIHAI MORARU

S-a născut la 28 iunie 1953 în București. Este elev la Liceul nr. 24 (din Capitală), la a cărui revistă („Mugur“) colaborează cu proză și versuri.

S-a pierdut o stea

(O ZI CA TOATE CELELALTE)

Tocmai astăzi să se întîmple una ca asta! Tocmai astăzi cînd să-mi serbez în liniște aniversarea a cincizeci de mii de ani de muncă!

Nu știu cum s-a-ntîmplat, dar pur și simplu s-a pierdut o stea. Și nu cine știe ce astru cu importanță; nu, să nu credeți așa ceva. Cea mai banală stea pe care am putut s-o văd, care nu folosea nimănui, veche și întunecată de parcă ar fi stropit-o cineva cu noroi.

Comitetul de revizie a planetelor aștepta tocmai s-o introducă în revizie capitală, cînd cei de la DIRECȚIA MIȘCĂRII AȘTRILOR au cerut-o pentru a o folosi ca reper la intrarea în Galaxia Q 777. Și, ca prin minune (cine ar fi crezut!), de două săptămîni încoace comitete și direcții din cele mai variate domenii o cer cu îndîrjire: Direcția frigului cosmic, pentru a conserva cîteva sute de miliarde de tone de pește, Institutul fiziotronic, pentru a face nu știu ce experiențe, Comisia cibersilică a Galaxiei Y 59 și încă mulți alții. Ba mai mult, chiar și Muzeul antichităților planetare o cerea ca pe o raritate nemaiîntîlnită! (Nu le ajunge că au format o întreagă galaxie cu vechiturile lor).

Într-un cuvînt, căutarea ei a crescut la proporții uriașe, iar reprezentanții diverselor instituții se zbăteau pentru a o avea, tocmai ca la anticele burse de acum cîteva sute de milenii.

Pe cine să mulţumeşti mai întîi? Şi cînd te gîndeşti că de cîteva mii de ani (de cînd îndeplinesc funcţia de responsabil al coordonării şi plasării planetelor uzate) nu s-a mai întîmplat una ca asta. Şi acum, poftim, nu mai este de găsit! A dispărut, s-a dezintegrat tocmai cînd credeam că o să pot scăpa de ea. Centrul metagalactic, însăşi această supremă instituţie a Cosmosului, a reclamat-o pentru a o transforma în energosoloxpren pentru nevoile noilor nave supraluminice şi trimisese spre periferia dreaptă a Andromedei M4 mai multe sferonave SPAX pentru a o transporta în Vechea Galaxie.

Văzînd că navele transportoare nu mai sosesc, cei de la Centru mi-au trimis o sesizare. Dar ia steaua de unde nu-i! Toate căutările au fost zadarnice.

Uff! Şi căldura asta! Iar au mutat soarele de prînz acum seara. Cel puţin un norişor cît de mic să fi lăsat pe cer. Îi cunosc eu pe ăştia de la Serviciul coordonării climaterice. Acum cîteva zile, înnebunit de o ploaie monotonă de toamnă, cerută de vecinul meu, poetul (nu prea este în toate minţile, săracul), am comandat S.C.C.-ului cea mai însorită zi posibilă. Ce credeţi?! A doua zi de dimineaţă un strat gros de zăpadă îmi acoperea întreaga grădină, iar soarele cel mai şters cu putinţă surîdea ştirb pe cer!

Ei! Nu mai are mult nici bătrînul nostru Soare; acum vezi că se vor repezi să-l achiziţioneze cei de la M.A.P. Iar sorii aceştia artificiali...

. . . .

În sfîrşit s-a găsit. Nu steaua, ci doar cîţiva bolovani lucioşi, ceea ce a mai rămas din ea. Misterul? Cei de la Institutul fiziotronic au trimis o rachetă dezintegrantă ce a făcut-o fărîme în cîteva clipe.

Ce este şi invidia asta! N-au vrut s-o lase Centrului. În sfîrşit pot să plec şi eu. A! Să nu uit! Dacă-l vedeţi cumva pe secretarul meu robotoplasmatic (o să-l recunoaşteţi mai mult ca sigur, căci nu cred să existe altul mai vorbăreţ în toată Lumea Veche) să-i amintiţi să se ocupe fără întîrziere de supernova aceea din Galaxia 4.

Acum am plecat. Am invitaţi la o masă mare şi cît se poate de originală, de la care nu lipsesc arhaicele şerveţele din pînză şi tacîmurile de argint pe care le am moştenire de la un lung şir de strămoşi.

Farmecul unui Poe

Admirăm atît de adesea fantome, încît se cuvine, sub titlul care domină aceste rînduri, să începem prin a ne întreba : a existat oare un Poe ? Dacă am prezenta unui amator din altă planetă poemele sale, în care domnește obsesia romantică, alături de povestirile „de groază", de inteligență și de anticipație, lăsînd să se înțeleagă că ar aparține unor autori diferiți, i s-ar părea perfect normal. Desigur, filologii, stiliștii, specialiștii în literatură vor putea dovedi oricînd că între opera poetică și proza lui Poe legăturile sînt multiple. Este prea adevărat ca să fie interesant. Diavolul mă împinge să iubesc ceea ce au diferit autorii celor două laturi ale operei lui Poe.

Se poate merge mai departe. Putem să ne aplecăm numai asupra unui aspect și mai restrîns al operei poești. Publicarea în premieră mondială a unei culegeri dedicate în exclusivitate scrierilor de anticipație ale autorului american permite considerarea lor într-o unitate legată, dar și diferită de întregul operei.

Bucățile adunate între copertele purtînd titlul „Mellonta tauta" au fost scrise de-a lungul a peste zece ani. Datele lor de apariție sînt risipite printre evenimentele nu totdeauna memorabile ale vieții scriitorului, intercalate cu ale altor lucrări, acestea memorabile întotdeauna. Și totuși o continuitate, o legătură secretă unește aceste scrieri din zorii genului pe care-l cultivă colecția noastră. Nu-i doar farmecul autorului, talentul său, originalitatea sa unificatoare. Este poate înțelegerea ori măcar presimțirea că ceea ce face atunci cînd are viziunea zborului stratosferic este nu numai ceva nou, cît mai ales ceva, o entitate distinctă, un domeniu de joc al spiritului independent, neconfundabil, deși încă nedelimitat cu limpezime.

Vom ști vreodată ce a gîndit Poe despre toate acestea? Cel care și-a analizat cu atîta severitate opera poetică, greșind ori mai exact ținînd să ne inducă în eroare, dintr-un amestec de pudoare și dragoste de culori tari, și încă pe calea atît de netedă pentru el a jocului de inteligență, nu s-a aplecat cu aceeași atenție asupra prozelor sale, deși, sînt convins, le iubea. O putem face noi, și e o plăcere să greșim în preajma unor scrieri atît de fermecătoare.

Printre factorii unificatori ai bucăților din sumarul cărții pe care o am în față este obsesia zborului, prezentă în trei povestiri. Explicația vine din interesul veacului său pentru această mișcare, ce părea interzisă omului. Dar nu explicațiile sînt necesare. Să ne întrebăm, e mai profitabil, cum zboară Poe. În nici un caz la modul liric al poeților dintotdeauna. Și în nici un caz singur. El zboară numai în compania celor doi camarazi, unificatori, la rîndu-le, ai prozei sale, care-l însoțesc în toate povestirile volumului: precizia și umorul. Acești doi factori sînt cît se poate de contradictorii. Tot ce afirmă cu belșug de amănunte unul neagă celălalt, în clipa următoare, cu un surîs. Neagă fără să pară c-o face. Neagă totuși. Iar atunci cînd ironia la adresa eroilor, a împrejurărilor, a cititorului și chiar a autorului a atins punctul dorit, este ea însăși, tulburător, negată de o nouă irumpere a realității, a sonorității severe a termenilor tehnici, ironici ei înșiși întrucît contează pe ignoranța noastră, care merită ironizată.

Aria acestor factori de metodă, realismul amănuntelor tehnice și ironia edificatoare, este mult mai largă decît aceea, condiționată de împrejurări, a temei zborului. Este mai largă decît sfera, destul de întinsă ea însăși în proza lui Poe, a straniului, a inexplicabilului, a groazei. Acestea lipsesc aproape cu desăvîrșire din cele șapte povestiri de care ne ocupăm, ceea ce nu face decît să indice binevoitorului că Poe avea cu privire la scrierile numite de noi științifico-fantastice o viziune de vreme ce le interzicea consecvent o calitate atît de frecventă în alte scrieri semnate de el.

Cel mai amplu reprezentat omniprezent este factorul inteligenței. Desigur, sub semnul ei, ca și al talentului nedezmințit, trăiește tot ce a scris Poe. Totuși poziția acestui factor nu-i egală în diversele compartimente ale operei sale. În poezie, cum e și firesc, serviciile ei rămîn ascunse sub magia produsului final. Proza, în schimb, este domeniul în care beția de inteligență este la largul său. Și scăpărarea orbitoare a raționamentului viu, jocul crud și clarvăzător al gîndirii nu lipsesc nici o clipă din povestirile științifico-fantastice. Aici, pare a spune Poe și ne hazardăm a descifra noi, inteligența nu poate lipsi. Istoria de pe acum considerabilă a scrisului științifico-fantastic avea să-i dea dreptate.

Ceea ce nu ne face să subapreciem locul imaginii, obsesia poetică în aceleași scrieri. Dincolo de tot ce elucidează, geometric, rațiunea poescă, în colțul fiecărei pagini, minuscul ori chiar invizibil printre calculele ce țin să pară exacte și ipostazele ce se vor obiective, veghează, sarcastic și plin de melancolie, Corbul.

H. ARAMĂ

De la ICAR la cuceritorii Lunii

Henri Coandă -

părintele aviației reactive

Prin realizarea cu mai bine de o jumătate de secol în urmă a primului avion dotat cu un motor cu reacție din lume (avionul „Coandă 1910"), savantul român de renume mondial Henri Coandă a intrat în istoria tehnicii reactive sub denumirea de „părintele aviației reactive". De numele marelui savant sînt legate numeroase realizări excepționale în domeniul științei și tehnicii în general și al tehnicii reactive în special, printre care remarcabilele aparate denumite, **aerodine lenticulare.**

Cel care ne-a vizitat recent țara, dînd o înaltă apreciere realizărilor poporului nostru, sub conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist Român, s-au născut la 8 iunie 1886 în București. A învățat la Liceul „Sf. Sava" și apoi la Liceul militar din Iași, pe care l-a terminat ca șef de promoție; a urmat Școala militară din București, devenind ofițer de artilerie. Peste tot a făcut studii strălucite, iar profesorii săi, printre care istoricul A. D. Xenopol, l-au caracterizat drept „argint viu". Spiritul său inventiv s-a manifestat încă de la vîrsta de 19 ani, cînd, în atelierele Arsenalului armatei, construiește o primă machetă de avion propulsat de un motor rachetă cu combustibil solid. Deci în anul 1905, cînd chiar avioanele cu elice se aflau de-abia în faza „copilăriei", pe Coandă îl preocupa ideea propulsiei prin reacție. Problemele aparatelor de zbor îl absorbeau într-atît încît în același an, împreună cu italianul **Caproni,** inginer devenit celebru prin contribuția adusă ulterior la dezvoltarea aviației reactive, a construit un planor cu care a efectuat el însuși mai multe zboruri.

Perfecționîndu-și cunoștințele la înalte școli tehnice din străinătate, printre care Școala superioară de aeronautică de la Paris, Coandă începe să desfășoare o intensă activitate în domeniul aerodinamicii experimentale și al construcției de avioane, reușind să atragă atenția inginerului Gustave Eiffel, constructorul cunoscutului turn din Paris, a lui Paul Painlevé, cunoscut savant teoretician în aviație și a altor specialiști.

Cu ocazia vizitei făcute în țară, în vara anului 1967, Henri Coandă a declarat presei următoarele despre declanșarea preocu-

părilor sale majore în tehnica reactivă: „De fapt, acel 1910 a început în 1906. Perioada 1906—1910 o consider ca pe cea mai importantă a vieții mele. Și să vedeți de ce. În 1906 am văzut la Nisa un mare stîlp în vîrful căruia se afla... un zmeu! «Zmeul» era în realitate unul dintre avioanele fraților Wright, trimis aici să fie verificat de un căpitan, unul din cei mai buni tehnicieni francezi. Sistemul care antrena avionul, adică motorul său, cu un randament de circa 13%, mi s-a părut necorespunzător. Mi-a venit atunci ideea să fac un turbopropulsor *. Mărturisindu-i aceasta tehnicianului francez, mi s-a răspuns că ideea este interesantă, dar pot s-o realizez? Cu o scrisoare de recomandare din partea lui, am mers la Paris, unde am cunoscut pe Santos Dumont, care tocmai încerca să zboare. Și a reușit. Era primul zbor mai serios după cel realizat de Traian Vuia la Montesson, la 18 martie același an. Am fost apoi recomandat lui Eiffel, lui Blériot...

Blériot mi-a spus că n-am să reușesc să realizez un motor turbopropulsor atîta vreme cît nu știu să construiesc un avion. Trebuia deci să mă ocup și de avion. Am început experimentarea aripilor pe o locomotivă, unde instalasem aparate care să măsoare rezistența la înaintare și sustentația. La vreo 90 de kilometri pe oră, aripile experimentale s-au rupt. Cauza? Erau subțiri. Așa cum erau toate aripile pînă atunci. Le-am îngroșat. Am observat, în timpul experienței, că portanța creștea. Atunci mi-am dat seama și de necesitatea unor fante la bordul de atac, care să conducă la creșterea portanței și la mărirea siguranței în zbor. Pornind deci de la practică, am construit avionul și odată cu el și motorul".

Experiențele pe locomotivă, atît de originale în acea vreme, se desfășurau pe ruta Paris-Saint Quentin; cățărat pe o locomotivă care alerga cu aproape 95 km/oră, inginerul Coandă a studiat luni în șir fenomenele aerodinamice care apăreau pe o aripă de avion groasă, rezistentă și cu fante. Studiul asupra profilelor de aripi a fost continuat într-un tunel aerodinamic cu fum, pentru vizualizarea fenomenelor circulației aerului, folosind totodată un aparat de construcție proprie, care permitea fotografierea rezultatelor experiențelor.

Evenimentul principal al toamnei anului 1910 l-a constituit pentru specialiști cel de-al doilea Salon internațional de aeronautică de la Paris, atunci ca și acum prilej de confruntare a principalelor realizări în acest domeniu. Printre punctele de atracție ale expoziției s-a numărat **primul avion aeroreactiv din lume,** opera lui Coandă! Caracterizat printr-o puternică notă de originalitate, acest avion fără elice, precursorul turboreactoarelor de astăzi, a stîrnit numeroase comentarii în presa vremii, publicații științifice de prestigiu din mai multe țări dezbătînd în paginile lor realizarea cu totul inedită a inginerului român.

Avionul „Coandă 1910" era un biplan cu aripile neegale, cu o remarcabilă linie aerodinamică și cu o serie de elemente originale, dintre care se remarca sistemul de propulsie asigurat de un motor aeroreactiv, dispus în partea din față a avionului. Acest aparat avea aripi rezistente studiate cu grijă la solicitări statice și dinamice și un înveliș de placaj lustruit și lăcuit în locul pînzei cauciucate utilizate pe atunci pentru învelirea aripilor și a fuzelajului; el

* În terminologia actuală, turbopropulsorul construit de Coandă este denumit motoreactor și este un motor cu reacție directă. (Fl. Z.)

poseda pentru prima oară rezervoare de combustibil și lubrifiant în interiorul aripii groase etc. Ampenajul aparatului era format din patru planuri fixe, triunghiulare, ca la rachete, și prelungite fiecare printr-o placă mobilă. Fuzelajul era aşezat între cele două aripi susținute numai de patru montanți şi cu o bună formă aerodinamică. Roțile trenului de aterizare aveau suspensie elastică și posibilitate de a fi parțial escamotate în aripa inferioară, fiind prima încercare de utilizare a trenului escamotabil. Pilotarea se putea efectua cu ajutorul a două volane amplasate în dreapta şi în stînga pilotului. Aparatul era lung de 12,5 metri, avea anvergura aripilor de 10,3 m, suprafața portantă a acestora însuma 32,7 metri pătrați.

Propulsia avionului se realiza cu ajutorul unui motoreactor. Forța de tracțiune se realiza pe seama forței de reacție a gazelor care se destindeau în cele două ajutaje plasate lateral, de o parte și de alta a fuzelajului. Pentru a proteja de acțiunea gazelor fierbinți, evacuate prin aceste ajutaje, pereții din placaj ai fuzelajului, Coandă a montat între jetul de gaze și fuzelaj niște plăci rezistente la flăcări.

După închiderea Salonului de aeronautică, avionul „Coandă 1910" a fost transportat pe aerodromul Issy les Moulineaux în scopul stabilirii caracteristicilor motorului și al efectuării unor probe de rulaj. Cu această ocazie a fost realizat și primul zbor aeroreactiv din lume. Dar să-i dăm din nou cuvîntul marelui savant :

„...N-aș putea spune că a fost un zbor pregătit în adevăratul înțeles al cuvîntului. Eu nu eram pilot și nu sînt nici astăzi. După ce l-am expus la Salonul internațional de aeronautică, unde fusese apreciat așa cum știți, am scos avionul în afara Parisului, la Issy les Moulineaux. Am vrut să verific funcționarea comenzilor. M-am urcat în cabină, am pornit motorul și am început să rulez. Am văzut că aparatul era «moale» la comenzi (adică mergea ușor — *Fl. Z*). Am simțit o căldură puternică. Mi-era cald din cauza jeturilor și oarecum frică. M-am gîndit : ce o să facă pilotul încălzit de jeturi ? Am pus motorului voleți, niște plăci din mică, pentru devierea flăcărilor. Am revenit pe cîmp și am reînceput experiența. Ce am observat : flăcările, în loc să iasă în linie directă, se apropiau periculos de fuzelaj. Preocupat de urmărirea acestui fenomen, de flăcări, am redus ușor motorul. Cînd s-au micșorat flăcările, am scos capul și am privit afară. Spre surprinderea mea, zidurile Parisului (care făceau parte din vechiul sistem de fortificații al orașului — *Fl. Z.*) veneau vertiginos spre mine. Eram în aer. Nici nu băgasem de seamă cînd am decolat. M-am speriat, am cabrat ca să trec peste ziduri și, cu toate că aveam fante la aripi, motorul fiind redus, avionul a pierdut viteza, a alunecat pe o aripă și a căzut. Am fost aruncat afară... Avionul a ars. A dovedit însă că putea zbura. Și pentru că ideea realizării lui a apărut în 1906... am fost sărbătorit în 1956. M-am bucurat că această aniversare a coincis cu primul zbor realizat de Vuia".

Producerea și utilizarea forței de reacție a gazelor pentru propulsarea aparatelor de zbor a fost just înțeleasă și folosită de inginerul Coandă. Acest lucru a fost sesizat și de celebrul Eiffel, care cercetîndu-i avionul, i-a spus : „Păcat, băiete, te-ai născut cu 30 de ani, dacă nu cu 50 de ani prea devreme". Astăzi, prioritatea

lui Coandă în domeniul inventării, construirii și pilotării primului avion reactiv este unanim recunoscută.

Un an mai tîrziu, Coandă prezintă un nou tip de aparat de zbor, primul avion bimotor, inițiind astfel construcția avioanelor multimotoare. În același an pleacă în Anglia, angajat director tehnic la Uzinele „Bristol", unde construiește mai multe tipuri de avioane din seria „Bristol-Coandă", mult apreciate în cercurile aeronautice ale vremii și achiziționate pe atunci și de guvernul român. Primul război mondial îl găsește în Franța, unde, în 1916, a construit un remarcabil avion de recunoaștere. Tot aici, deoarece războiul solicita cantități imense de metal, Coandă a studiat posibilitatea înlocuirii acestuia cu alte materiale, realizînd rezervoare de combustibil, cisterne și chiar vagoane din beton.

Avînd ample preocupări științifice, în special în mecanica fluidelor, Coandă a ajuns la descoperirea efectului care-i poartă numele și care are aplicații în cele mai diverse domenii ale tehnicii. Observînd pentru prima dată acest fenomen cu ocazia comportării ciudate a jeturilor evacuate din motorul aeroreactiv ce propulsa aparatul său în 1910, Coandă povestește cum și cînd a elucidat „misterul" efectului :

„Au trebuit să treacă peste 20 de ani. Abia în 1932 am înțeles fenomenul. Observînd de data aceasta drumul unor jeturi de apă. Preocuparea de a mi-l explica mă obseda... Eu am denumit fenomenul «devierea unui fluid în alt fluid» (brevetat la 8 octombrie 1934 sub denumirea «Procedeu și dispozitiv pentru devierea unui fluid în alt fluid» — *Fl.Z.)*. Unul dintre profesorii mei de prestigiu, Theodor von Karman, l-a denumit «efect Coandă». În 1934 și mai tîrziu, roadele cercetării le-am aplicat și la automobile, sporind puterea motoarelor acestora cu 53%. Am reluat cercetările cu privire la acest fenomen în 1947".

În fond, în ce constă „efectul Coandă" ? Să ne imaginăm un canal de secțiune dreptunghiulară din care este evacuat în atmosferă, sub forma unui jet subțire, un fluid oarecare, gaz sau lichid. Dacă apropiem de una dintre fețele jetului un volet (placă) plan sau curb, se constată că acesta „atrage" jetul ca un magnet, fluidul aderînd la profilul voletului. Concomitent cu devierea jetului, pe volet apare o zonă cu presiune mai mică decît aceea a mediului ambiant. Explicația fenomenului este următoarea : după ieșirea din canal, jetul absoarbe aerul din mediul ambiant și aerul situat între jet și volet. Dacă voletul este suficient de lung, locul aerului absorbit nu mai poate fi completat de aerul care vine din afara acestui domeniu și depresiunea astfel creată lipește fluidul de volet. Existența zonei de depresionare pe partea exterioară a suprafeței voletului determină apariția unei forțe utilizată pentru sustentarea sau propulsarea corpurilor. Cercetări aprofundate au fost efectuate în această direcție de însuși Coandă, care a conceput și a realizat *aerodinele lenticulare*. Aceste vehicule funcționează pe baza unor principii științifice, dintre care unele se cunosc de multă vreme, iar altele au fost descoperite de Coandă. Într-o discuție cu ilustrul savant, la care a avut cinstea să participe și autorul acestor rînduri, Henri Coandă a spus : „Eu încă din 1935 am început să studiez un aparat de zbor de formă lenticulară. Este o problemă care la prima vedere pare simplă, în realitate fiind foarte complicată. A

fost necesar să fac cunoştinţă şi să descifrez unele legi specifice zborului unui astfel de aparat prototip, pe care continui să-l studiez. Acest aparat este de un fel deosebit şi nu chiar aşa cum şi-l imaginează unii. Sperăm să reuşim a-l realiza mai ales că la ordinea zilei se pune şi problema zborurilor hipersonice". Întrebat despre particularităţile noului tip de aparat cu decolare verticală, Coandă a arătat că are o formă lenticulară (de disc) şi o greutate de 900 kg. Aparatul va utiliza un motor termic, de construcţie originală. Prin folosirea „efectului Coandă", între cele două feţe ale discului se poate obţine o diferenţă de presiune de circa 4 tone pe metrul pătrat! Aparatul, destinat transportării a două persoane, este format din patru corpuri lenticulare îmbinate astfel încît dacă motorul s-ar opri aparatul ar putea plana asemenea unui planor obişnuit! Machetele acestui original aparat au dat deja bune rezultate. O particularitate remarcabilă a aerodinei lenticulare este aceea că în timpul zborului ea se comportă întocmai ca acul unei busole, adică este permanent îndreptată cu o parte spre o anumită direcţie. Virajele sînt probabil realizate prin modificarea presiunii pe una sau două părţi lenticulare ale aerodinii. Concomitent cu schimbarea direcţiei de mers, care are loc pe o rază destul de strînsă, cabina centrală se roteşte, pilotul rămînînd orientat pe direcţia de zbor. Acest aparat se poate deplasa în orice direcţie, urcă şi coboară la verticală, staţionează în aer, iar în zbor orizontal atinge viteze supersonice.

Printre cele mai recente preocupări ale marelui savant se numără, după cum chiar el a declarat recent profesorului Dinu Moroianu, care l-a vizitat la Paris, unele dispozitive reactive capabile să înlocuiască clasicele paraşute. Aceste dispozitive, denumite „epoleţii zburători", deoarece sînt plasate pe umerii unei persoane, permit, prin folosirea „efectului Coandă", să susţină în aer un om cu o greutate de circa 80 kg şi chiar mai mult, să-i asigure deplasarea cu o viteză maximă de ordinul a 80 km/oră pe o distanţă de cel mult 250 km! Coandă a informat că a şi efectuat o experienţă în acest sens cu un manechin, experienţă care a decurs perfect, evidenţiind eficienţa dispozitivului.

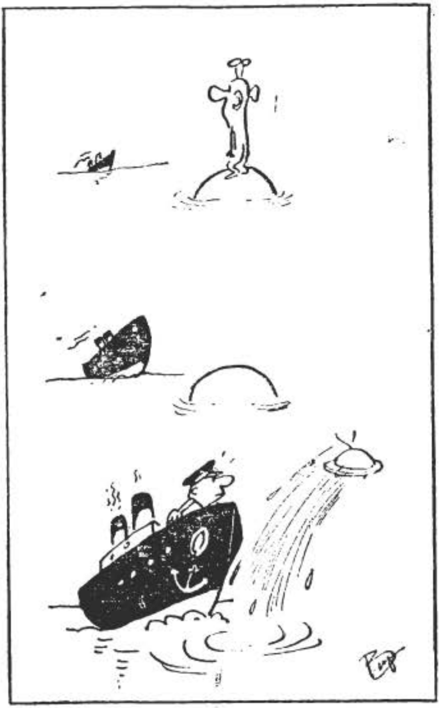
Henri Coandă, specialistul de renume mondial care timp de peste cinci decenii s-a afirmat ca una dintre cele mai proeminente figuri ale creaţiei ştiinţifice româneşti şi universale, are o contribuţie dintre cele mai importante la patrimoniul tehnicii reactive. Pentru capacitatea lui de creaţie nu s-au găsit însă în România burghezo-moşierească posibilităţi de aplicare, condiţiile materiale, morale şi tehnice care să-i asigure concretizarea ideilor şi realizarea proiectelor.

În anul 1967, sosit în ţară după o lungă absenţă, Henri Coandă a onorat cu prezenţa sa un simpozion ştiinţific internaţional şi a avut mai multe întîlniri cu oameni de ştiinţă de frunte din diferite specialităţi tehnice. Întîmpinat cu căldură de întregul popor român, al cărui fiu este, inginerului H. Coandă i-a fost decernată, într-o atmosferă de entuziasm, diploma de Doctor Honoris Causa al Institutului politehnic Bucureşti. Legăturile doctorului inginer H. Coandă cu alţi savanţi români sînt tot mai ample, iar noi considerăm ca o datorie de onoare de a cunoaşte şi fructifica ideile sale ştiinţifice.

Fl. Z.

O-ZE-NIS-ME

Desene de
ZAHARIA BUZEA

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

I.m. Pompiliu

Au scanat, corectat, prelucrat:

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
eviigheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Pentru a vă asigura primirea în continuare a colecției, reînnoiți-vă din timp abonamentele pe trimestrul viitor. Abonamentele se primesc de către factorii poștali și oficiile poștale.

Colecția se găsește de vînzare la toate chioșcurile difuzării presei și la debitele O.C.L.

●● APRILIE 1969

PREȚUL 1 LEU | 41007